Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PAZARTESİ 2 HAZİRAN 1919

Yunanlılar, Ödemiş'e kanlı çarpışmalar sonunda girdi

Jandarma kumandanının silahlandırdığı 120 Efe, Yunan kuvvetlerine ağır zaiyat verdirdi

Anadolu Yunan istilasına boyun eğmiyeceğini göstermiştir. Fotoğrafta, Ege kasabalarından birinde silaha sarılan köylülerimiz, efelerimiz görülmektedir...

ÖDEMİŞ'in 10 kilometre batısında Hacılyas - Faka hattında dün Yunan kuvvetleri ile beş saat süren kanlı bir çarpışma cereyan etmiştir. Jandarma Kumandanı Tahir Fethi Bey tarafından silah dağıtılmış olan 120 efe çok üstün Yunan kuvvetlerine ve topçularına karşı saatlerce göğüs gerdikten sonra zayiat vererek geri çekilmişlerdir.

İki şehit verdik, yirmi de yaralımız var.

Yunan kuvvetlerinin ziyiatı çok daha fazladır.

Gökçen Efe de savaşa katılmıştır.

Bu, Anadolu'nun millî ve milis kuvvetleri ile Yunan ordusu arasında ilk savaştır.

Jandarma Kumandanı Tahir Fethi de çarpışmalardan sonra Kolordu Kumandanlığı'na yolladığı raporunun altına "Ödemiş Millî Kuvvetler Komutanı" olarak imza atmıştır.

Yunan ordusu gece geç vakit şehre girmiştir. İlk defa böyle bir mukavemetle karşılaşmalarına ve zayiat vermelerine sinirlenen Yunanlılar Çatal, Hacılyas, Kabaköy köylerini kâmilen yakmışlardır. Halk, hicret etmektedir.

Yerli Rumların kılavuzluğu kasabanın işgalinde mühim rol oynamıştır. Selâmi...?

Heyete Damat Ferid başkanlık edecek

Türk delegasyonu sulh konferansına çağrıldı

Paris'teki konferansa heyetimiz bir Fransız harp gemisiyle gidecek

BİR Türk delegasyonunun Paris'e Sulh Konferansı'na davet edildiği dün öğrenilmiştir. Fransız Siyasî Komiseri De France dün, Babıâli'ye giderek Damad Ferid'e bu haberi vermiştir.

Öğrendiğimize göre Türk delegasyonu bir Fransız harp gemisiyle İstanbul'dan yakında hareket edecektir.

Kabine dün toplanarak, Sulh Konferansı'na gidecek heyette kimlerin bulunacağını tartışmıştır. Heyete Damad Ferid'in başkanlık edeceği söylenmektedir.

Bir Tebliğ

Hükümet tarafından dün gazetelere dağıtılan resmî bir tebliğde, Aydın Vilâyeti ile Karesi Vilâyeti'nin bir kısmının Yunanlılar tarafından işgali üzerine ahalinin gösterdiği hakiki ve samimi heyecanları anladığını, bunu tabiî gördüğünü, kendisinin de aynı hislerle dolu bulunduğunu bildirmekte ve itilâf devletleri nezdinde gerekli teşebbüsleri yapmakta olduğunu da ilâve etmektedir.

Damad Ferid kabinesinin tebliği, Paris konferansında, muvakkat olduğuna inandığı bu işgal keyfiyetini reddettirmek için var kuvvetiyle çalışacağından da bahsetmektedir.

Bir Atina gazetesi İstanbul'un Yunanistan'a verilmesini istiyor

ATİNA

(Nea Hellas) adındaki Atina gazetesi, İstanbul'un Yunanistan'a verilmesi lehinde yayın yapmaktadır.

Bu Yunan gazetesine göre, bolşevizme kaymış olan Rusya'nın artık İstanbul üzerinde hak iddia etmesine imkân kalmamıştır ve bu sebeple de şehir Yunanlılara bırakılmalıdır.

(Nea Hellas) İstanbul'un Yunanistan'a verilmesinde zorluklar bulunması halinde bir başka teklifi de ileri sürmekte ve İstanbul'un müstakil bir idare altına konmasını fakat bu idarede ekseriyetin Yunanlılardan teşekkül etmesini istemektedir.

Yunanistan tarafından ilhak edildiği takdirde iktisaden öleceği İngiliz, Fransız ticaret odaları tarafından bildirilen İzmir Limanı'ndan bir görünüş...

Büyükada'da Rumlar, «Yaşasın Yunanistan» diye gösteri yaptılar

Bir Yunan harp gemisinin Adaya gelişini fırsat bilen yerli Rumlar, Yunan bayraklarıyla numayişlerini sürdürdüler

CUMARTESİ günü Büyükada'da "Yunanlılık nümayişleri" cereyan etmiştir. Buna, adaya bir Yunan harp gemisinin yaklaşması ve Yunan silahendazlarının çıkmaları sebep olmuştur. Rum mektepleri önde öğretmenleri ve geride öğrencileri, ellerinde Yunan bayrakları ile Yunan bahriyelerini karşılamışlardır.

Sarhoş Yunan tayfa gece de eğlenmiş ve bütün evlere Yunan bayrakları da çekilmiştir.

Nümayiş yapanlar uzun zaman (Yaşasın Yunanistan) diye bağırmışlardır.

Dün Silivri'den şehrimize gelen bir heyet, bu bölgede Rum ahalinin silahla tecavüzlerde bulunduğunu, yağmacılık yaptığını bildirerek yardım istemiştir.

Müftü Hafız Halil Efendi, Yeğenzade Mehmet, Mehmetağazade Hüseyin Kâzım ve Sadık beylerden kurulu heyet, İçişleri Bakanı Ali Kemal'e fecî durumda olduklarını, Rum ahalinin baskısı altında yaşadıklarını bildirmişlerdir.

Fransız ve İngiliz Ticaret Odaları'na göre:

«YUNANLILARIN İZMİR'İ İLHAKI MENFAATİMİZ İÇİN FELAKET OLUR»

TİMES gazetesi, İzmir'in Yunanistan tarafından ilhakının "Memleket menfaatleri bakımından felâketli" olacağını belirten ve İzmir'deki İngiliz Ticaret Odası'nın hazırladığı bir raporu yayınlamıştır.

Raporda, Yunan işgali yerine bu bölgedeki Türk halkının İngiliz, Amerikan ve Fransız kontrolunu "memnuniyetle!" karşılamaya hazır bulundukları da ileri sürülmektedir.

Bu rapora, İzmir Fransız Ticaret Odası'nın da katılmış olduğu öğrenilmiştir.

● Times gazetesinin yer verdiği rapora Yunan gazeteleri karşı çıkıyor

ATİNA KIZDI

ATİNA

Yunan gazeteleri, İzmir'deki İngiliz ve Fransız Ticaret odaları tarafından yayınlanan rapora sinirlenmişlerdir. Bu raporların Yunan aleyhtarı olan "Levantenler" tarafından telkin edildiği de yazılmaktadır.

Tünel'in kayışı hâlâ gelmedi

Nafia nezaretinden selahiyetli bir zat, Tünel'in kayışının hâlâ neden gelmediği hususunda sorulan bir suale şu cevabı vermiştir:

"Tünel'in kayışını getirmekte olan vapur Marsilya'dan hareketinden bir zaman sonra yanmaya başladığından geri dönmüştür. Bir vapur bulunduğu takdirde kayış yola çıkarılacaktır."

İzmir'e felâket getiren ve dün de Ödemiş'te köylerimizi yakan Efzun birliklerinden biri...

Milliyet
6 İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi
KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR
HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR
3 HAZİRAN 1919

FIRTINAYA TUTULDU

Paris'e gidecek heyete dahil edilmesi fırtına yaratmış ve sert tepkilere yol açmış olan gazeteci ve içişleri bakanı Ali Kemal'in bir karikatürü (Paris'te Türk Sefareti'nde vazifeli bulunduğu günlerde Jön Türkleri, Abdülhamid'e jurnal ettiği açıklandığı zaman bu karikatür yayınlanmıştır.)

Sulh konferansına gidecek heyet belli oldu

● Paris'teki konferansta Türkiye'nin hakkını savunacak olan heyete İçişleri Bakanı Ali Kemal, feylesof Rıza Tevfik ve İzzet Fuat Paşa'nın alınmaları tepkiyle karşılandı

Paris heyetine dahil edilmesi sert tepkilere yol açan Keçecizâde İzzet Fuat Paşa...

PARİS'te mukadderatımızı tayin edecek olan Sulh Konferansında Türkiye'nin hakkını savunacak olan heyetin üyeleri dün belli olmuştur.

Damad Ferid dün akşam Saray'a giderek padişah'a bu hususta yapılan tayinleri sunmuştur.

Öğrendiğimize göre heyete eski başbakanlardan Tevfik Paşa, Maliye Bakanı Tevfik ve İçişleri Bakanı Ali Kemal Beyler de dahildir. Devlet Şûrası Reisi Feylesof Rıza Tevfik ile Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Keçecizade İzzet Fuat Paşa da heyete dahil edilmişlerdir.

Heyetin perşembe günü limanımızdan bir Fransız harp gemisi ile Tulon'a gideceği ve oradan da trenle Paris'e çıkacakları bildirilmektedir.

Dün Türk heyetine alınacak kimselerin isimlerinin duyulması üzerine çok sert tepkilerle karşılaşılmıştır.

Tevfik Paşa'nın, bilhassa Ali Kemal ve İzzet Fuat Paşa ile Rıza Tevfik'in bulundukları heyetle birlikte gitmeyeceklerini kat'î bir şekilde bildirdiği duyulmuştur.

Veliahd Abdülmecid Efendi'nin de dün gece Mabeyn Başkâtibi Ali Fuat Bey'e telefon ederek padişahtan randevu istediği ve "Hakipay-i Şahaneye yüzümü gözümü sürerim. Bu bizim için ilk ve son fırsattır, bunu da elden kaçırmayalım. Konferansa gönderileceklerin her halde şayanı itimad zevattan olması elzemdir!" dediği öğrenilmiştir.

Şirket-i Hayriye vapurlarından birinde saatli bomba bulundu

DÜN Şirketi Hayriye vapurlarından birine binen fesli fakat şivesinden Rum olduğu anlaşılan bir meçhul şahıs vapurun, Anadoluhisarı'na gidip gitmediğini sorduktan sonra güvertede oturmuş fakat vapur Beşiktaş iskelesine geldiğinde hemen inerek kaybolmuştur. Şirketi Hayriye memurları, bu şahsın ayrıldığı yerde bir paket görmüşler ve bundan duman çıktığını anlayarak açmışlardır. Saatli bir Avusturya bombası olan paket derhal denize atılmış ve bir facia önlenmiştir.

● *Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'dan gelen Hamit Bey'den Saltanat Şura'sı hakkında bilgi aldı*

Mustafa Kemal: «İstanbul'da yeniden bir inkilâp ruhu uyandığı anlaşılıyor»

İSTANBUL'da geçenlerde toplanan saltanat Şûrası'nda hazır bulunanlardan İçişleri Bakanlığı eski müsteşarı Hamit Bey buraya gelmiş ve toplantı hakkında Mustafa Kemal Paşa'ya bilgi vermiştir.

Bu görüşmeden sonra Mustafa Kemal Paşa tarafından Erzurum'da Karabekir Paşa'ya yollanan bir şifre telgrafta şöyle denilmektedir:

"- Hükümete itimad edilmediğini bildiren nutuklarla son bulan toplantıda hiçbir karar alınamamıştır. Halen hükümetin yine eski hükümet olduğu, fazla olarak zaafa uğradığı ve İstanbul'da yeniden bir ruh'ı inkılâp uyandığı anlaşılmaktadır."

MUSTAFA KEMAL PAŞA
Derne'de iken

YUNAN İŞGALİ, KARADENİZ HALKINI GALEYANA GETİRDİ

Işık gazetesi İstanbul hükümetini suçluyor

Giresun'da yayınlanan gazetede bir makale yazan İbrahim Hamdi Bey, «Zenginlerimiz hâlâ iktisadî ihanetli uykularına devam ediyorlar» dedi

Işık gazetesinin yazısına bu günün karikatürü uygundu.

GİRESUN

İZMİR'in ve daha sonra Aydın, Manisa ve Ayvalık'ın Yunan ordusu tarafından işgali Karadeniz kıyılarında heyecan ve galeyanı şiddetlendirmektedir.

Günlerden beri, siyah çerçeveler içinde "İzmir faciasını unutmayınız" kelimeleri ile halkı uyanık tutmaya gayret eden IŞIK gazetesinde İbrahim Hamdi Bey'in İstanbul hükümetini sert bir şekilde suçlayan bir başmakalesi çıkmıştır.

"İzmir'e karşı vazifemiz iki telgraftan mı ibaret kalmalıydı. İstanbul hükümeti böyle bir zamanda da gazeteleri yine sansür baskısında mı bulundurmalıydı? İstanbul halkı da buna başeğmeli miydi? Şimdiye kadar Yunanlılar denize dökülmemeli miydiler? Zenginlerimiz hâlâ iktisadî ihanetli uykularında devam mı etmeli idiler?

Emin olunuz bunu bir Bulgar yapmazdı. Varna'sına Yunan'ı bastırmazdı. Sofya'sında Yunanca konuşturmazdı.

Bu zilletlere boyun eğen bizler bilmeliyiz ki ilk kademe atılmıştır. İkinci kademe Ayasofya'ya haç taktıracaktır. Millî felâketlerimizin silsilesini leşimiz bir mezbeleye atılıncaya kadar tâkip edeceğiz.

Vücudumuza saplanan süngü, düşmanlarımıza, harekete geçmeye hazırlıklı olmadığımızı gösterdi. Kalbimize vurulacak ikinci darbe ise, harekete muktedir olamayacağımızı bildirerek, Türklüğü ve İslâmlığı mahvedecektir.

Ondan sonra sizler, aypare kartalları, dinin dostu, mürşidi gözüken din düşmanları, paralarınızı hangi kasada saklayacak hangi İslâm'ı bulacaksınız? Ne çare ki, çürük çarpık ruhlarınız ihanet dolu kalplerinize benim için nüfuz imkân haricinde. Size doğru yolu göstermek için elimde riya, şeytanet meşalesini taşımalıyım ve sizlere ölümsüz gılman, iaşeler, ambarlar, baklavalar, börekler dolu bir cennet açmalıyım. Fakat onlar geçti... Yağmalar, dolgun işkembeler mazi, masal oldu.

İster istemez takibine mecbur olduğumuz iki yol var: Alçakça ölüm, namuslu ölüm ve hayat".

● DÜŞMAN İLERLİYOR, BİZ BİRBİRİMİZİ YİYORUZ

İttihadcı-itilafçı kavgası yeni bir buhrana yol açtı

MEMLEKETİN şu felâketli günlerinde İttihatçı-itilâfçı kavgasının hâlâ devam ettirilmesi yeni bir buhrana sebebiyet vermiş, Tevfik Paşa Meclis-i Vükelâ memuriyetinden istifa ettiğini padişaha bildirmiştir. Buna sebep, Adliye Başkanı Vasfi Efendi'nin gazetelere verdiği bir demeçte İttihatçıların mahkemelerinin sürümcemede kalmış olmasından Tevfik Paşa kabinesini mesul tutmuş olmasıdır.

İzmir'in işgali yurttta heyecanın arttığını ve büyük mitingler yapıldığı sıralarda olan İttihatçıların muhakemelerini devamlı tehlikeli görmüş olan Adliye Nazırı son günlerde bu duruşmaları yeniden başlatmıştır. Bunda, İngiliz baskısının da büyük rol oynadığı anlaşılmaktadır. Hatırlandığı gibi , Bekirağa bölüğünde bulunan İttihat Terakki ileri gelenlerinden 67 kişiyi Damad Ferid hükümetine herhangi bir izahatta bile bulunmak lüzumunu hissetmeden İngilizler alıp Malta Adası'na götürüp hapsetmişlerdir.

Tevfik Paşa'nın kabineden istifası padişahı endişelere sevketmiştir. Vahidettin Mabeyn Başkâtibi Ali Fuat Bey'e icabında Adliye Bakanı'nı azledebileceğini de söyleyerek şu talimatı vermiştir:

"Tevfik Paşa'nın hanesine git. İstifadan vazgeçmelerini rica eylediğimi söyle. Ben kendilerinin bu hizmeti kabullerini kabineyi takviye için arzu ettim. Şimdi çekilecek olurlarsa bir buhran husule gelebilir. Sulh müzakerelerine başlanacağı sırada buhran çıkması muvafık olmaz. Haklarında muhilli hürmet ifadede bulunan adamı biz te'dip ederiz, icap ederse tebdil de eyleriz. Bu ciheti dahi ilâve et."

TEYFİK PAŞA

Öğrendiğimize göre mabeyn başkâtibi geceleyin Tevfik Paşa'nın konağına gitmiş, durumu izah etmiştir. Tevfik Paşa'nın istifasını geri aldığı anlaşılmaktadır. Fakat eski başbakan , zaten kabinede siyasî mevzuların ele alınmadığını bildirmiş ve bu sebeple kabinenin her toplantısında hazır bulunmasına lüzum olmadığını ve ancak siyasî mevzuların müzakere edileceği zaman kendisinin davet edilmesi lâzım geleceğini söylemiştir.

Tevfik Paşa'nın mart ayında Başbakanlıktan istifası da doğruca İttihatcıların muhakemesi ile alâkalı olmuştur. Hatırlandığı gibi İngilizler, İttihatçıların ileri gelenlerinin, bütün eski bakanların tevkif edilerek muhakeme edilmelerini istemişler, Tevfik Paşa ise, Anayasa'nın buna müsaade etmediğini bildirerek karşı koymuştu. Fakat işgal kumandanlarının baskısı şiddetlenince Padişah, Tevfik Paşa'nın istifasını kabul etmiş ve İngiliz idaresinin istediklerini, Anayasaya rağmen tatbik etmeye söz veren Damad Ferid'i Başbakanlığa getirmişti.

Yunanlıların Ödemiş'teki kayıpları: 1 ölü, 7 yaralı

SELANİK

YUNAN Ordusu Kumandanlığı tarafından burada yayınlanan resmî tebliğ ilk defa Anadolu'da Yunan Kuvvetlerinin mukavemetle karşılaştıklarını ve zayiata uğradıklarını itiraf etmiştir.

Yunan tebliği, Türk çetelerinin, Türk ordusu birlikleri ile birleşerek Yunan ileri hareketini durdurmaya çalıştıklarını fakat bu mukavemeti yok edecek tedbirlerin de süratle alındığını bildirmektedir.

Tebliğ şunları açıklamaktadır:

". Dün sabah Ödemiş'in batısında şiddetli bir çarpışma oldu. Yunan birlikleri çarpışmayı zaferle bitirdi. Düşman bozgun halinde geriliyor. Takip ediyoruz.

Bu çarpışmadan birkaç saat sonra da Ödemiş'in güneyinde bir çarpışma daha cereyan etmiş, bu da kazanılmıştır.

Kayıplarımız 7 asker yaralı ve ölüdür".

Yunan tebliği, cumartesi günü de bir Türk çetesinin Ayvalık'taki Yunan kuvvetlerine saldırdığını, fakat bunun da geri atıldığını bildiriyor.

Yunan tebliği şu kelimelerle son bulmaktadır:

". Bölgede sükûnet vardır".

Yunan ordusu bu tebliğinde Ödemiş'te uğradıkları zayiatı küçültmeye çalışmaktadır.

Ege bölgesinde göç yollarına dökülen kadınlı-erkekli bir grup.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

ÇARŞAMBA 4 HAZİRAN 1919

●MUSTAFA KEMAL PAŞA, İSTANBUL'U İKAZ ETTİ

«MİLLÎ TEZAHÜRAT MEN EDİLEMEZ»

●*Samsun'dan İstanbul'a silah ve mühimmat sevkiyadını durdurun durduran 9'uncu Ordu Müfettişi «Millî tezahüratı men ve tevkif için nefsimde ve hiç kimsede kudret ve takat göremiyorum» dedi*

İngilizlerin İstanbul'a getirilmesini istedikleri silah ve mühimmatı bundan böyle yollamayacağı ve Doğu Anadolu'da muhafaza edeceği bildirilen Mustafa Kemal Paşa'nın, 1907 yılında önyüzbaşı iken çekilmiş bir fotoğrafı.

BİR kaç gün evvel İngilizlerin kabineye bir nota vererek, Sivas ve civarında bulunan Ermenilerin tehdit altında bulunduklarını bildirdiği, tedbir alınmasını istediği ve bunun üzerine de Harbiye Bakanlığı'nın bu hususta Mustafa Kemal Paşa'dan izahat talep ettiği öğrenilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'dan gelen cevapta, İngilizlerin iddialarını doğrulayacak hiçbir olay cereyan etmediği, bunların devam etmekte olan mitingleri durdurmak için böyle bir şeyi bahane eyledikleri belirlenmektedir.

Fakat Mustafa Kemal Paşa'nın Havza'dan yollamış olduğu bu telgrafın son kısmı büyük bir önemi haiz görülmüştür. Bu kısmı aynen yayınlıyoruz:

"Fakat istiklâl ve millî mevcudiyetimizi imha ve bekayı hayatı tehlikeye isaleden işgal-i kasıt ve teaddi gibi İzmir havalisinde görülmekte olan fiiliyatın zuhurat-ı mümasilesine karşı ne halkın heyecan ve tesirat-ı vicdaniyesini ve ne de buna müstenid millî tezahüratı men ve tevkif için nefsimde ve hiç kimsede kudret ve takat göremeyeceğim gibi, bu yüzden tahaddüs edecek vakayi ve hadisat karşısında mesuliyeti kabul edebilecek ne kumandan ve ne de mülkiye memuru ve ne de hükümet tasavvur ederim."

MUSTAFA KEMAL, SİLAH SEVKİYATINI DURDURDU

Mustafa Kemal Paşa, silah , mühimmat ve malzemenin İstanbul'a sevkini durdurmuştur.

(Devamı 4. Sayfada)

RAMAZAN'DA ORUÇ YİYENLER VE KAPALI GEZMEYEN KADINLAR CEZALANDIRILACAK

İSTANBUL muhafızı ve 25'inci Kolordu Kumandanı Seyid dün ahaliye hitaben bir beyanname yayınlamış ve Ramazan münasebetiyle yasakları hatırlatmıştır.

"Geçirmekte olduğumuz günlerin nezaket ve ciddiyetini lüzumu kadar ehemmiyetle takdir ve teslim ettiğini bilhassa şu son haftalardaki muhtelif tezahüratı ile göstermek isteyen ahaliye hitap ediyorum" diye başlayan beyannamede şöyle denilmektedir:

"Bir milleti yekdiğerine rapteden ve onlara hukuk ve metanet bahşeden yegâne zincirin ancak din olduğu unutulmamalıdır. Binaenaleyh İstanbul'un bir muhafızı olmakla beraber, aynı zamanda birferd-i Müslüman olmak sıfatıyla da dindaşlarıma tavsiye ederim ki alenen nakz-ı siyama her ne suretle ve ne sebeble de olursa olsun cüret edenleri her işime tercihen derhal i kanunun emreylediği ceza ile tecziye edeceğim.

"Burada gençlerimize hitap etmek istiyorum:

İlerde güzel Türkiye taht'ı saltanatı etrafını tezyin edecek birer çiçek olmaya namzed bulunan gençlik goncalarımızdan enzar-ı millet ve bilhassa ağyâr önünde bizleri nevmid edecek hal ve vaziyette bulunanlar olursa onları da cezalandıracağım."

Denizli'de gönüllü müfrezesine silah ve cephane dağıtıldı

DENİZLİ

MÜFTÜ Ahmet Hulusi efendinin başkanlığı altında geçen perşembe günü kurulan ve derhal geniş faaliyete geçen "Müdafaai Hukuk ve Reddi İlhak Cemiyeti" bütün kaza ve nahiyelerle bağlantılar kurmuş ve milis teşkilâtını da vücuda getirmiştir.

Mutasarrıf Faik Bey'in emri ile, Denizli gönüllü müfrezesine jandarma deposundan alınan tüfeklerle yarım sandık cephane dağıtılmıştır.

Cemiyet tarafından gönüllü toplama işiyle tahsildar karpuzcu Ahmet efendi görevlendirilmiştir. Kayıtlarını ilk yaptıran gönüllüler şunlardır: Tenekeci Mahmut Çavuş, Muharrem Baki, İbrahim, Halil Çavuş, İbrahim Yusuf, Davut Ahmet, Hamdi, Ahmet Çavuş ve Ali.

Ailesini aramaya Ödemiş'e gitmiş olan polis komiseri Hamdi Bey dün dönmüş, gönüllü kaydını yaptırmış ve Müftü Ahmet Hulusi Efendi tarafından müfrezeye reis tayin edilmiştir.

Müftü Ahmet Hulusi efendi Denizli'nin açacağı silahlı mücadeleye Dinar halkını da iştirak ettirmek için oraya gitmiştir. Çal müftüsü Ahmet İzzet efendi de bölgesinde gönüllü toplanmaktadır.

«Amerikan mandası için 350 Amerikalı, Anadolu'da incelemeler yapıyor»

Amerika heyetlerinden birinin başkanı, «Az zaman da bu bedbaht topraklara refah getireceğiz» dedi

ANADOLU'nun muhtelif noktalarında birçok Amerikan heyetleri faaliyet halindedir. Önümüzdeki günlerde Paris'ten bir Amerikan heyetinin daha geleceği ve buna tanınmış bazı ayan üyelerinin dahil bulunduğu öğrenilmiştir. "Amerikan mandası" konusu üzerinde incelemeler ve soruşturmalar yapacağı söylenen bu heyetin karşılanması için belediye ve şehrimizdeki partiler, cemiyetler büyük hazırlıklar yapmaktadırlar.

Her ne kadar Anadolu'daki bu heyetlerin "İktisadî ve sıhhî durum üzerinde tetkikler yapmakta oldukları ilân ediliyorsa da bunların bilhassa Ermeni muhacirlerinin durumları ile ilgilendikleri ve bunlara yardımlar sağladıkları anlaşılmaktadır.

Gezilerinden İstanbul'a dün dönen Amerikan komisyonlarından birinin Başkanı Dr. Barthon bir muhabire şu beyanatta bulunmuştur:

"Zahmetli fakat tatlı bir Anadolu seyahatinden döndük. Son 4 senelik olaylara ve değişikliklere rağmen Anadolu'da vaziyet zannedildiği kadar ümitsiz değildir. Bu senenin hasadı iyi olacağa benziyor. Fakat sıhhî durum fecidir. Ticaret ise hemen hemen durmuştur. Hayat ziyadesiyle pahalıdır. Halen Anadolu'nun muhtelif mahallerinde 350 kadar Amerikalı vardır. Keyseri ve Sivas'ta da şubeler açtık. Bu Amerikalılar, halkın sefaletine çare bulmaya çalışıyorlar. İngiliz işgali altında bulunan Ermenilerin vaziyeti mükemmeldir. Kumaş buhranına niyahet vermek üzere bugün faaliyetle nihayet vermek üzere bugün faaliyetle çalışmakta olan 10 iplik imalâtanesi vücuda getirdik. Bu ahalinin iaşesini temin edebilmek için ayda 500 bin dolar sarfediyoruz.

Adana, Antep, Maraş, Halep, Tarsus, Urfa Ermeni yetimhanelerini itilâf devletleri himayeleri altına aldılar. Az zamanda bu bedbath topraklara refah getirmeye muvaffak olacağız."

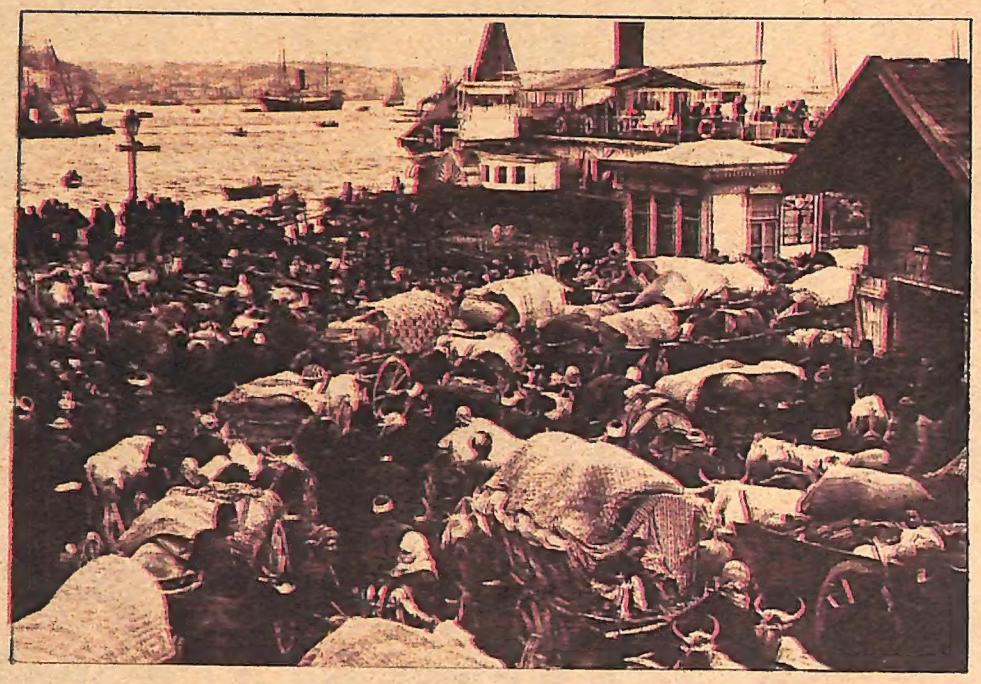

Yukarıdaki fotoğraf, Balkan harbinin en felâketli günlerinde Sirkeci iskelesinde çekilmiştir. Rumeli Türkleri, arabalarına ne doldurabildilerse doldurmuşlar, Yunan zulmünden kaçıp İstanbul'a gelmişler, Anadolu'ya geçip nihayet rahat bir nefes almak emeliyle bekliyorlar. Fakat yedi yıl sonra Anadolu'da onlara rahat verilmedi gene göç yollarına döküldüler, kimisi tekrar İstanbul'a perişan bir halde dönüyor, kimisi Anadolu'nun içerilerine doğru çekiliyor. Rahat yüzü görmek ne zaman nasib olacak bunlara?

ESAS MAKSAT

PETİT JOURNAL gazetesi, Amerika'nın eski İstanbul Büyükelçisi Morgenthau'nun, Türkiye üzerinde mandanın Amerika tarafından kabul edilmesi için çalışmakta olduğunu ve Başkan Vilson'un da bu görüşe katıldığını yazmaktadır. Yalnız Birleşik Amerika'da buna karşı şiddetli cereyan vardır. Türkiye'ye gönderilmekte olan heyetler, Amerika'da halk efkârını hazırlamak ve bu muhalefeti ortadan kaldırmak hedefini gütmektedir.

Paris gazeteleri, ayrıca bütün doğu ile ilgilenecek bir Amerikan heyetine İngiltere ile Fransa'nın da katılması hususundaki Vilson teklifinin Londra ile Paris tarafından reddedilmiş olduğunu da yazmaktadırlar.

ALİ KEMAL, PARİS HEYETİNDEN ÇIKARILIYOR

Belirmiş olan şiddetli muhalefet üzerine önceki gün imzalamış olduğu kararnameye rağmen İçişleri Bakanı Ali Kemal ile Dışişleri Müsteşarı İzzet Fuat Paşa'yı Sulh Konferansına gidecek heyetten çıkaracağı anlaşılan Padişah Vahidettin.

Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Keçecizade Izzet Fuat Paşa'nın da Paris'e gönderilemeyeceği anlaşılıyor

SULH konferansına gidecek olan Türk heyetinin teşkili tarzına şiddetli bir muhalefetin belirmesi ve bilhassa eski başbakanlardan Tevfik Paşa'nın sert itirazları üzerine padişahın önceki gün kararnameyi imzalamış olmasına rağmen bunda değişiklik yapacağı anlaşılmaktadır.

Bilhassa İçişleri Bakanı Ali Kemal ile Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Keçecizade İzzet Fuat Paşa'nın listeden çıkarılacakları da anlaşılmaktadır.

Tevfik Paşa'nın Feylosof Rıza Tevfik'e muhalefette devam etmediği ve buna razı olduğu da söylenmektedir.

Bugün kabine toplantısında bu meselenin yeniden ele alınacağı ve nihaî listenin hazırlanacağı da bildirilmektedir.

İLERİ gazetesi, Sulh Konferansı'na gidecek olan heyetin bir Fransız zırhlısı ile yola çıkmasına itiraz etmektedir.

(Baştarafı 3. Sayfada)

Bugüne kadar Türk ordusunun silahları ve cephanesi, mütareke ahkâmına göre denilerek Samsun'a sevkediliyor ve oradan İstanbul'a gönderiliyordu.

Cumartesi günü İstanbul'dan, Harbiye Bakanlığı'ndan buraya gelen bir şifrede, Diyarbakır'da 13'üncü kolordu tarafından Samsun yoluyla İstanbul'a gönderilmek üzere 31.333 adet muhtelif sürgü koluyla 193 makinalı tüfek ve 26 top kaması sevkedildiğinden bahisle bunların nerede, ne zaman yollanacağı soruluyordu.

Mustafa Kemal Paşa, sevkiyatı durdurduğunu cevabında açıklamamış, yalnız, malzemeyi getirmekte olan ilk kademeye Havza'da rastladığını, katedilen uzun yol dolayısıyla efradın yorgun ve perişan bir vaziyette bulunduğunu, diğer kademelerin de aynı şekilde perişan olmalarının kuvvetle muhtemel bulunduğunu söyleyerek tekrar malûmat yollayacağını bildirmekle iktifa etmiştir.

Gazeteciler sansür konusunda muhtıra verdiler

SANSÜRÜN, Türkiye'nin hukuk ve menfaatlerinin gazeteler tarafından savunulmasını temin edecek bir şekle getirilmesi istenmiştir.

"Osmanlı Matbuat Cemiyeti" dün bütün gazete başyazarlarının da iştiraki ile Akşam gazetesinde mühim bir toplantı yapmış ve sansür meselesini konuşmuştur.

Bu toplantıda, sansürün, **"Türkiye'nin hukuk ve menfaatlerinin gazeteler tarafından savunulmasını temin edecek bir şekle getirilmesini"** isteyen bir muhtıra hazırlanmış ve bir heyet tarafından bu muhtıra dün Amerika, İngiltere, İtalya ve Fransa siyasî komiserliklerine tevdi edilmiştir.

Muhtırada sansürün yalnız askerî konulara ait olması bilhassa istenilmektedir.

İstanbul gazeteleri, bu taleplerinin siyasî komiserlikler tarafından kabul edileceğini ümit ettiklerini de yazmaktadırlar.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PERŞEMBE 5 HAZİRAN 1919

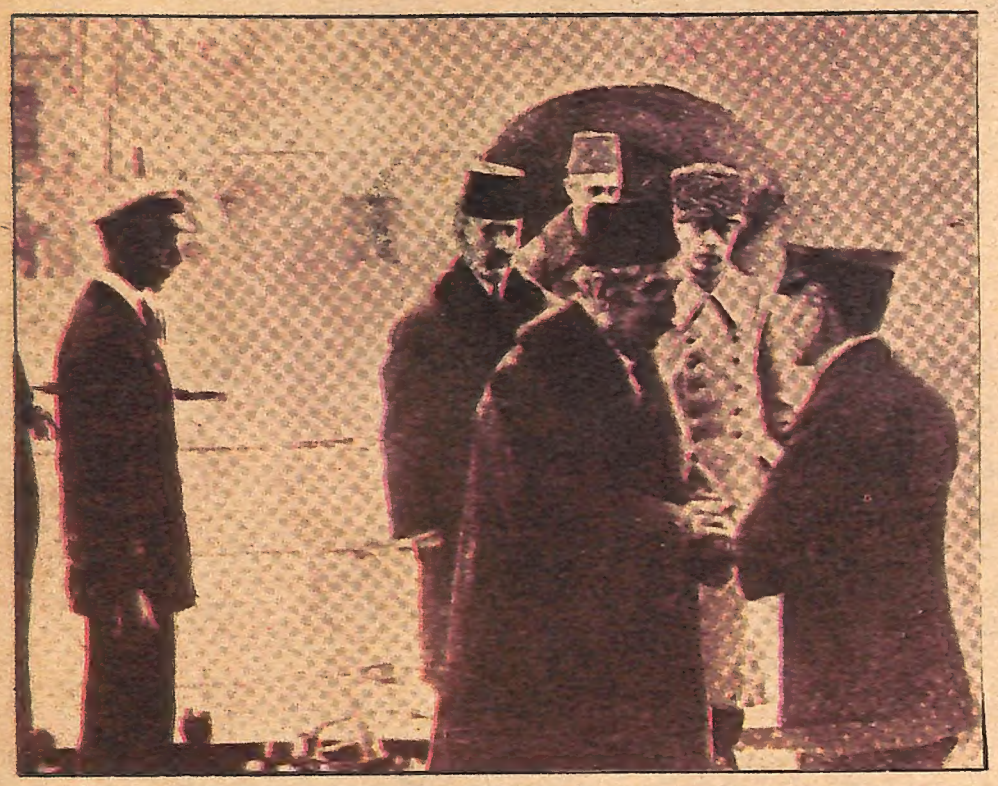

Sadrazam Damat Ferit, Yunan işgal kuvvetlerinin her hareketini kolaylaştıran İngiliz amiralı Calthorpe'la.

YUNAN, NAZİLLİ'Yİ DE İŞGAL ETTİ

Nazilli'nin işgali üzerine Menderes bölgesinde bulunan Türk kuvvetlerine Yunan ilerlemesini durdurmak için köprülerin atılması emri verildi

DENİZLİ

AYDIN'ı işgal etmiş olan Yunan kuvvetlerinden bir taburun ileri hareketine devam ederek dün Nazilli'yi işgal ettiği öğrenilmiştir.

Yunan kumandanlığı, Sarayköy civarında 19 topla takviyeli 12 bin kişilik bir Türk kuvvetinin toplanmış olduğunu ileri sürerek, İngiliz temsilcisiyle görüşmüş ve bu hayalî habere dayanılarak Yunanlılara Nazilli'yi işgal etmek müsaadesi İngilizler tarafından verilmiştir. İngilizler, Nazilli'nin doğusuna geçilmemesini şart koşmuştur.

YUNAN'IN DENİZLİ'YE DOĞRU İLERLEMESİ İÇİN

Nazilli'nin işgalinin duyulması üzerine Çine'de bulunan 57'nci Tümen Komutanı, Menderes nehri bölgesindeki kuvvetlerine, Yunan'ın Denizli'ye doğru ilerlemesine mani olmak için köprülerin atılmasını emretmiş ve savaşa hazırlanılmasını istemiştir.

Diğer taraftan Dinar'da bulunan mızraklı süvari bölüğünün de Denizli'ye hareket ettiği öğrenilmiştir.

Yunanlıların eline düştüğü bildirilen İzmirli gazeteci Haydar Rüştü.

Gazeteci Haydar Rüştü, Yunanlılara esir düştü

"Le Messager d'Athenes" adlı gazete, Ödemiş civarında cereyan eden çarpışmalar esnasında bir Yunan birliğinin, ANADOLU gazetesinin sahibi Haydar Rüştü'yü ele geçirdiğini bildirmektedir.

Gazete, "İzmir tuzağını hazırlayan adam" olarak gösterdiği Haydar Rüştü'nün, İzmir'in Yunan idaresi altına girmesi ile dağa çıktığını ve 1200 kişilik bir çete kurduğunu da ilâve etmektedir.

Atina gazetesi, Haydar Rüştü'nün geçenlerde Ödemiş köprüsünü uçurmuş olduğunu ve Ödemiş'i de ateşe vermeye hazırlandığı sırada yakalandığını ilâve etmektedir.

«Sulh Konferansı»na katılacak heyet değişti

PARİS'e Sulh Konferansı'na gidecek heyet dün kat'i şeklini almıştır. Gazetelerin Tevfik Paşa'nın ve hatta valiahd Abdülmecid Efendi'nin de muhalefeti üzerine İçişleri Bakanı Ali Kemal'in heyete dahil edilmemesi kararlaştırılmıştır. Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Keçecizade İzzet Fuat Paşa da listeden çıkarılmış fakat feylesof Rıza Tevfik bırakılmıştır.

Miralay İsmet Bey'in heyete "Askerî Müşavir" olarak katılacağı da bildirilmiştir.

(Stamboul) adındaki Fransızca çıkan gazete, Paris'te konferansa sunulacak ve askerî konularla ilgili raporu hazırlayan Harbiye Bakanlığı Komisyonu'na Miralay İsmet'in başkanlık etmiş olduğunu yazmaktadır.

Sulh konferansına gidecek heyetin bidayette çok kalabalık bir şekilde hazırlandığı ve böyle kalabalık bir heyete lüzum olmadığına dair Paris'ten yapılan bazı "ikazlar" üzerine birçok müşavir ve kâtiplerin listeden çıkarılacağı da söylenmektedir.

Diğer taraftan AKŞAM gazetesi dün bir "ecnebî" ile yaptığı mülâkatı; bu ecnebinin adını açıklamadan şu şekilde nakletmiştir:

"İşte size bulunmaz bir fırsat. Eğer ele geçen bu fırsattan istifade etmenin yolunu bilirseniz, memleketiniz için büyük bir saadet hazırlamış olacaksınız. Yalnız mazideki hataları tekrar edilmemelidir. Konferansa gidecek azaları hükümetiniz pek ihtiyatla seçmelidir. Bunların mazileri lekesiz, hamakat-i vataniyeleri mükemmel, halleri her türlü münakaşanın ferkinde olmalıdır."

SABAH ÇATIYOR

Damat Ferid'i desteklemekte olan SABAH gazetesi, heyetin teşkil tarzını tenkit etmekte olan gazetelere şiddetle çatmakta ve bu kampanyanın durdurulmasını istemektedir.

SABAH, İçişleri Bakanı Ali Kemal'i desteklemekte ve bütün bu aleyhte kampanyada bir "İttihatçı oyunu" görmektedir.

● Ekmek fiyatına zam yapıldı

Bugünden itibaren birinci nevî ekmek kilosu 19 kuruşa, yarı Amerikan unu, yarı yerli unundan yapılan ikinci nevî ekmek de kilosu 15 kuruşa satılacaktır.

Birinci nevî ekmek (beyaz) önce 20 kuruştan satılıyordu.

GENÇLİK MÜCADELE İÇİN BİRLEŞTİ

Türkiye Müdafayi Hukuk Cemiyeti'ni kuran Türk gençleri bir beyanname yayınlayarak «Boyun eğmeyeceğiz» dediler

MANDA YANLISI SAİT MOLLA

Gençler millî istiklâl için mücadele azimlerini ilân ederken, yurdun İngiliz manda idaresi altına girmesi için artan bir faaliyetle çalışan ve İngiliz Muhipler Cemiyeti"ne üye kaydetmek maksadiyle, nereden bulduğu belirsiz birtakım paralar dağıtan Sait Molla!

TÜRKLERİN haklarını savunmak için daha çok gençlerden kurulu bir grup vatanperver "Türkiye Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleşmişler ve bir beyanname yayınlamışlardır.

Hiçbir partinin âleti olmadığını ilân eden cemiyetin beyannamesini önemi dolayısıyla aynen yayınlıyoruz:

"Asırlardan beri din ve medeniyetimizin ebedî izlerini sinesinde saklayan ecdadımızın mukaddes kanlarıyla yoğrulmuş olan sevgili vatanımızın parça parça işgal edildiği ve bütün cihanın aleyhimizde hücuma hazırlandığı şu felâketli günlerde büyük milletimizin hukukunu müdafaaya azmetmiş olan gençlik, Türk ve Müslüman'ların, mukadderatımızı çizen ellerin verdiği ölüm ve inkiraz kararlarını tevekkül ve sükûnetle intizar etmeyeceklerine iman ederek derhal toplandı. Türkiye'deki Müslümanların hakk-ı hâkimiyetini müdafaa için faaliyette bulunmak üzere "Türkiye Müdafa-i Hukuk Cemiyeti" namıyla bir cemiyet vücuda getirdi.

Memleketin bu ölüm dakikalarında yalnız vatan hissi ile kalpleri çarpan gençlerin bu toplanışı samimi ve vahdet-i fırkacılıktan, her nevi ihtiraslardan yüksek ve münezzehtir.

Cemiyetimiz hiçbir fırka ile alâkalı değildir.

Vatanın son nefesinde şifa verecek hareketlerle yaralarımızı tedaviye çalışan cemiyetin vatanperver mesaisi etrafında dedikodulara kulak verilmemesini tavsiye ile kurucuları ile üyelerinin vatanın tehlikesi karşısında yekvücud çalışacak bir kütle olduğunu beyan eyleriz."

İşgal üzerine İstanbul'da yapılan mitinglerdeki heyecanlı konuşmaları ile gençliğin uyanmasında büyük rol oynamış olan öğretmen Halide Edip Hanımefendi'nin Sultanahmet mitinginde konuşurken çekilmiş bir fotoğrafı.

YUNAN İŞGALİ FİYATLARIN ARTMASINA SEBEP OLDU

"Ticaret-i Umumiye" dergisi son piyasa durumu hakkında aşağıdaki bilgiyi vermektedir:

"Izmir hâdiseleri, zaten durgun olan ticareti daha da durdurdu. Piyasada artık gelmeyeceği tahmin edilen malların fiyatları devamlı yükselmektedir.

Mübrem ihtiyaç malzemesi şimdikinden 5 mislisine satılmaktadır. Harp sırasında 3 liraya kadar alınabilen bir fes, bugün 5, 6 liraya satılmaktadır.

Bir sene evvel perakende 5 kuruşa satılan su bardakları bugün, 40 kuruştur. Vaktiyle Almanya ile Avusturya'dan ithal edilmekte olan bu kabil eşya mütarekeden beri getirilememiştir. Bu fiyatların daha da artması muhtemeldir.

ŞEKER PIYASASI

Şeker piyasasında son 4, 5 gün zarfında önemli bazı değişiklikler olmuştur. Harumero vapuru ile getirilen 110 vagon şeker buna sebep olmuştur. Vapurun gelişiyle başlayan fiyat düşmeleri üzerine endişeye kapılan tüccar, bu mallardan 30, 40 kadar vagon şekeri derhal transit suretiyle Kafkasya'ya satmıştır. Bunun üzerine düşüş durmuş, tekrar artış olmuş ve cumartesi günü 48 kuruş olan şeker, pazar günü birden 56 kuruşa fırlamıştır.

Şeker piyasasında son fiyatlar toz 55, kelle 73, kare 85 kuruştur.

ÜZÜM, INCIR

Yunanlıların İzmir'i işgalinden beri üzüm, sabun, incir ve zeytin, salamura peynir piyasalarında da yükselmeler kaydedilmiştir. Çekirdeksiz iyi üzüm sandıkları 35'den 42 kuruşa çıkmıştır. Lokum incirleri de 23'den 28 kuruşa fırlamıştır. Sabun ve zeytinde artış yüzde 20 nisbetindedir.

GAZ FIYATLARI

Takalarla getirilmekte olan Batum gazının tenekesi 500, fıçı malı ise 30 kuruştur. Düne kadar tenekesi 625 kuruştan satılmış olan Amerikan gazı, Batum'dan gaz yüklü bir vapurun gelmesi ile derhal 415 kuruşa düşmüştür.

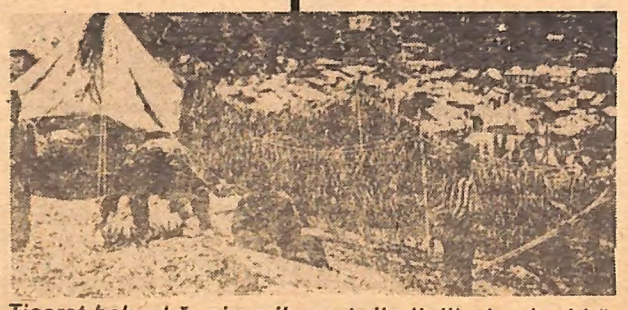

Ticaret bakanlığı çiroz ihracatı ile ilgili olarak aldığı bir kararı dün açıklamıştır. Çiroz ihticatına, 15 milyon adede kadar müsaade edilmiştir. Fotoğrafta Yenimahalle sırtlarında kurutulmakta olan çirozlar görülmektedir.

Yunan Genelkurmay Başkanı İzmir'de

İZMİR

Yunan Ordusu Genelkurmay Başkanı Pangalos buraya geldi. Pangalos'un işgal bölgelerinde teftişlerde bulunacağı bildirilmektedir.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

CUMA 6 HAZİRAN 1919

Paris'e gidecek heyet protesto edildi

Sulh heyetinde milletin itifadına haiz olmayan kişilerin bulunduğunu belirten ta telgrafa sinirlenen Padişah, «Bunlar benim ayranlığımı şişirecekler» diye hiddet gösterdi

ÖNCEKİ akşam Millî Kongre, Sulh-u Selâmet Cemiyeti, Millî Ahrar Partisi, Trabzon Müdafa-i Hukuk Cemiyeti ve gazeteciler adına da Tasvir gazetesinden Talha Bey tarafından hazırlanmış ve Paris'e gitmeye hazırlanan sulh heyetinin teşkil tarzını protesto eden bir telgraf Saray'a ulaşmıştır.

Öğrendiğimize göre telgrafta, milletin son ümidi olan bu konferansa memur edileceklerin her cihetle itimada şayan zevattan olmaları lüzumundan bahsedilerek gönderilecek heyetin ekseriyetinin milletin itimadını haiz olmadığı bildirilmektedir. Ayrıca, yer yer milletçe yapılan protestolar nazara alınmayıp bunların gönderilmesinde ısrar edildiği takdirde bunun memleket için daha vahim neticeler doğuracağı da kaydedilmiştir.

Mabeyn Başkâtibi Ali Fuad Bey'den öğrenildiğine göre, Padişah Vahdettin telgrafın bilhassa sonuna sinirlenmiş ve demiştir ki:

"Bizi âdeta tehdit ediyorlar. Bunlar benim de ayranlığımı şişirecekler. Zaten Ali Kemal Bey'le İzzet Fuad paşaların gönderilmesinden vazgeçildi."

FERİD PAŞA KİME BEL BAĞLIYOR

Padişahın emri üzerine Mabeyn Başkâtibi telgrafı Nişantaşı'na Ferid Paşa'nın konağına götürmüş, bunu okuyan Başbakan Damat da şunları söylemiştir:

"Bu adamlar ne sıfat ve selâhiyetle bu gibi teşebbüsatta bulunuyorlar? Mebuslar böyle teşebbüslerde bulunurlar ama onlar elli bin kişinin vekilidirler. Bunlar kimin vekilidir. Böyle müracaatlara ehemmiyet vermemeli. Limanda yetmiş tane ecnebi gemisi varken kıyam vukuundan da endişe etmemeli!"

HEYET BU AKŞAM GIDIYOR

Damad Ferid, Maliye Bakanı Tevfik Bey, Şûrayı Devlet Reisi Filozof Rıza Tevfik ve müşavirlerinden kurulu heyetin bu akşam Fransız harp gemisi ile Tulon limanına hareket edeceği öğrenilmiştir.

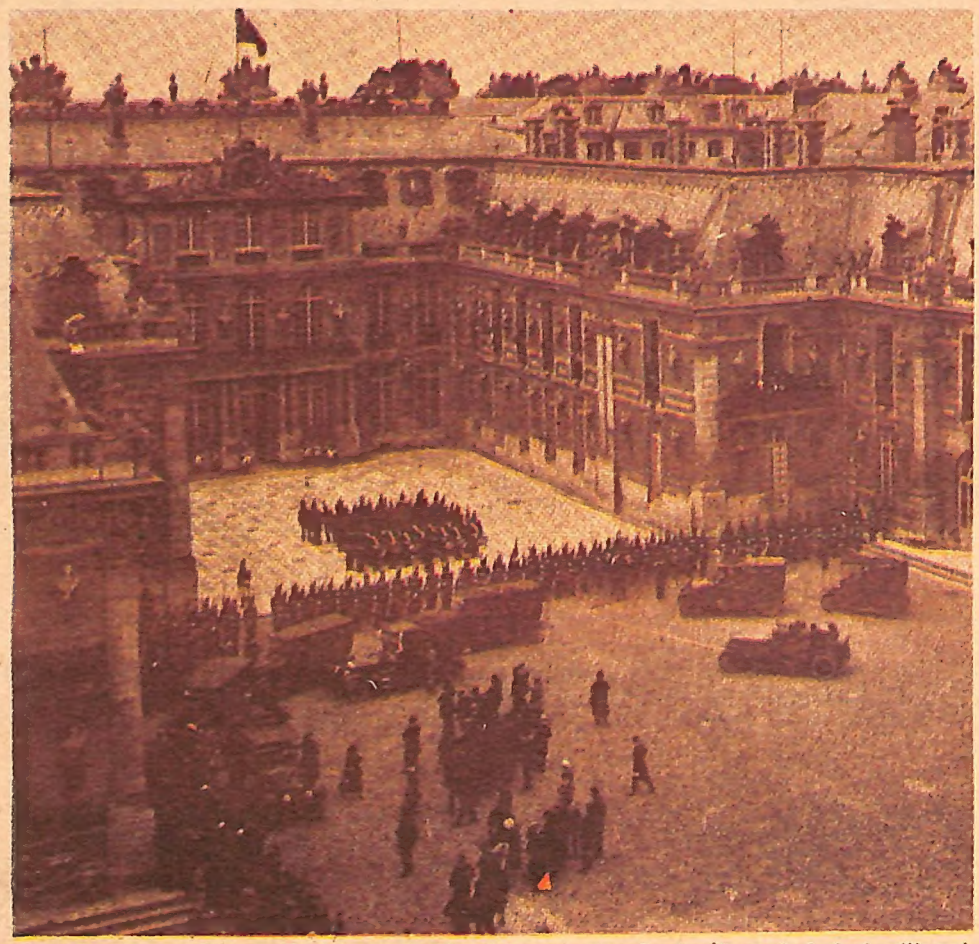

Paris'te Versay Sarayı: Türk heyeti yüksek konsey tarafından burada kabul edilecek ve dinlenecektir.

GENÇLERİN BAŞBAKAN'DAN İSTEDİKLERİ

Dün Darülfunun'da bir toplantı yapan Darülfunun ve yüksek okullar öğrencileri, Paris Konferansı'na gitmeye hazırlanan heyete ulaştırılmak üzere aşağıdaki kararları tesbit etmişlerdir:

1- Türk çoğunluğunun yaşadığı topraklarda tam istiklâl prensibi Paris Konferansı'nda savunulmalıdır.

2- Ayrıca himaye ve vesayet gibi istiklâlimizi tehdit edecek bütün idare şekilleri red edilecektir.

Yüksek tahsil gençliğinin çok heyecanlı geçen bu toplantısında bilhassa manda rejimine karşı şiddetle karşı konulacağı ve bunun katiyen kabul edilmeyeceği bir kere daha tekrarlanmıştır.

Gençler kararlarını başbakanlığa duyurmuşlardır.

Konferansa çağırılışımız «zafer» olarak gösterilmek isteniyor

GÜNLERDEN beri beklenmekte olan Amerikan Senato heyeti dün Köstence yolu ile şehrimize gelmiştir. Heyet, Senatör Dr. Henry King ile Charles Careyn'in başkanlığındadır.

Heyet üyelerinden biri gazetecilere aşağıdaki demeci vermiştir:

"Manda meselesi halli güç ve ağır bir meseledir. Bunun için Amerikan milletinin efkârı umumiyesini yoklamak lâzımdır. Çünkü bu ilk defa tesadüf edilen müstesna bir haldir. Mösyö Vilson bu meseleyi Kongre'ye tavsiye edebilir. Fakat Kongre, milletin fikrini almaya mecburdur. Biz buraya meseleyi derinden tetkike geldik. Reis Vilson hakikatlerin neden ibaret olduğunu bilmek istiyor."

Anlaşıldığına göre, geçenlerde verilen haber mevsimsizdir ve Amerika, Türkiye üzerinde manda meselesini henüz terketmemiştir.

İTALYA AMERİKA'YA KARŞI

İtalyan gazeteleri, İstanbul'un Amerikan mandası altına konulması teklifi aleyhinde yayınlar yapmaktadırlar.

İDEA NAZİONALE adlı gazete, Birleşik Amerika'nın Ermenistan'ı bir tarafa bırakarak bilhassa İstanbul ile Boğazlar üzerinde manda tesisine taraftar olduğunu yazmaktadır. Gazete, "Birleşik Amerika'yı getirip Boğazlara oturtmanın çok tehlikeli olacağını" da ilâve ederek bu projeye karşı gelmektedir.

İtalyan basını bilhassa Başkan Vilson'u yermektedir. Paris'te Yüksek Konsey toplantılarında Vilson'un Fiume'nin İtalya'ya bırakılması ve İtalyanların Anadolu'ya yerleşmeleri aleyhinde bulunduğu unutulmamaktadır.

MANDA MESELESİNİ İNCELEYECEK AMERİKAN HEYETİ GELDİ

Büyük devletler arasında paylaşılamayan boğaz...

İtalya, Amerikan mandasına karşı çıkıyor. Bir İtalyan gazetesi Amerika'yı boğazlara oturtmanın çok tehlikeli olacağını ileri sürdü Boğazlara

TÜRKİYE'nin Sulh Konferansı'na davet edilmesini kim temin etmiştir? Damad Ferit bu neticenin kendisine ait bir "zafer" olduğundan bahsederken, başka çevreler de Veliahd Abdülmecid tarafından yazılmış ve gönderilmiş telgraflar üzerine bu davetin yapıldığını söylemektedirler.

Öğrendiğimize göre Veliahd Abdülmecid Efendi'nin, padişahın ve hükümetin haberi olmaksızın İngiltere Kralı'na, Fransız ve Amerikan cumhurbaşkanlarına telgraflar göndererek konferansa Türkiye'nin de çağrılmasını rica ettiği teyid edilmektedir.

Geçen cumartesi günü Abdülmecid Efendi, Padişah'a sunulmak üzere bir mektup yollamış ve bunda, mesuliyeti üzerine alarak ve yaptığı bütün tavsiyelere kulak asılmadığından doğruca İngiltere Kralı ve Fransız ve Amerikan cumhurbaşkanları ile İtalyan Kralı'na telgraflar çektiğini açıklayarak Fransız Dışişleri Bakanı Pişon'dan gelen cevabı da eklemişti.

Fransız Dışişleri Bakanı şehrimizde Fransız siyasî komiseri vasıtasıyla yolladığı telgrafta, Fransız hükümetinin ananesine sadık kalarak Osmanlı Devleti'nin menfaatlerini muhafazada ihmal göstermeyeceğinden bahsetmektedir.

Veliahdın bu hareketine Padişah Vahdettin sinirlenmiş ve Mabeyn Başkâtibi Ali Fuad Bey'e, Abdülmecid'in bununla övünmeye kalkıştığını söyleyerek, "Bize tariz ediyor, fakat Reisicumhur kendisine cevap bile vermeyip Hariciye Nâzırı cevap veriyor" demiş ve bunun haysiyet kırıcı bir hareket olduğunu imâ etmiştir.

Vakit Gazetesi son nüshalarından birinde bu konu ile ilgili haberi şöyle vermiştir:

"Veliahd Abdülmecid Efendi'nin, konferansa Türkiye'nin de çağrılması için İngiliz ve İtalyan kralları ile Fransa ve Amerika cumhurbaşkanlarına yolladığı telgraflar müsbet neticeler vermiştir."

SABAH gazetesi ise, Almanya ve Avusturya'ya bile böyle bir imkân verilmediğini, onların, kendilerine barış andlaşması teslim edilmek üzere çağrıldıklarını, halbuki Türkiye'nin barış andlaşması daha hazırlanmadan ve müzakere için davet edildiğini yazarak bunun, Damad Ferid Kabinesi için bir zafer olduğunu kaydetmektedir.

Venizelos, Yunan ordusunun tahdidine karşı çıktı

DÜN Sulh Konferansı'nın yaptığı bir toplantıda Yunan Başbakanı Venizelos da konuşmuştur. Ne gülünçtür ki, bu toplantıda "silâhsızlanma" konusu üzerinde tartışılırken Anadolu'yu istilâ etmekte olan Venizelos'a da söz verilmiş ve o da "silâhsızlanmaya" (!) taraftar olduğunu ileri sürmüştür.

Bu toplantıda, Sulh Konferansı'nın şimdiden orduların 1921 yılı için kadrolarının tahdidini tespit etmesi teklif edilmiş fakat Yunan Başbakanı buna itiraz ederek, demiştir ki:

"— Şimdiden böyle bir tespit yapmaktansa, Cemiyet-i Akvam'ın kararını beklemek daha doğru olur kanaatindeyim. Bu kararı vermek Cemiyet-i Akvam'a aittir."

Venizelos, silâhsızlanma meselesinin Cemiyet-i Akvam'a havalesini teklif etmiş ve sonunda bir karara varılamadan toplantı dağılmıştır. Yugoslav Başbakanı da bu teklifi desteklemiştir.

PATRİK ATİNA'DA TÜRKLERE ÇATTI

ATİNA—

Paris'te Yunan davasını savunan ve İstanbul'un da Yunanistan'a verilmesi için gayret sarfeden Patrik Vekili Dorote, İstanbul'a dönerken, Pire'ye uğramış, büyük törenle karşılanarak buraya getirilmiştir.

Başbakan Yardımcısı Repulis ile diğer hükümet erkânının gidip elini öptükleri Dorote, Yunanistan'a gelen ilk patriktir. Bu sebeple Yunan idarecileri bu ziyarete büyük önem atfetmektedirler.

Türkiye'den kaçtıkları veya sürüldükleri iddia edilen Rumların kurdukları cemiyetin toplantısında konuşan Patrik Vekili şunları söylemiştir:

"Yunan milletinin sinesinden doğmuş olan Patrikhane, her devirde Yunan haklarının savunuculuğunu yapmıştır. Bu hakları, devamlı ve büyük savaşlarla savunmuştur. Ananelerine sadık kalarak müstebid Türklerin darbelerine mâruz kalmıştır. Fakat bir gün emellerine ulaşacağı ümitleri ile bunlara karşı koymakta devam etmiştir.

Size müjdeliyorum ki, çok yakında büyük Yunanistan'ın kuruluşuna şahit olacağız."

VENİZELOS'UN SÖZLERİ

Atina gazeteleri, Paris'te garda patriği uğurlarken Yunan Başbakanı'nın söylemiş olduğu sözleri nakletmektedirler. Venizelos, Patrik Vekili Dorote'ye: **"Ayasofya'da elinizi öpeceğim"** demiştir.

ŞEHRİMİZDE

Atina'dan dönmesi beklenen Patrik Vekilinin, İstanbul'da büyük törenle karşılanması için hazırlıklar yapılmaktadır.

Sultan Fatih Mehmet İstanbul'u işgalinde, patrik Yennadios'u kabul ederek kendisine imtiyazlar bahşetmiş ve cemaatinin idaresini de ona terketmişti. Aşağıdaki tablo bu sahneyi canlandırmaktadır. İzmir'e giren Yunanlıların yaptıklarından hiç birini yapmamıştı. Şimdi patrik vekili Dorote, "Patrikhanenin müstebid Türklere karşı her devirde yaptığı mücadele"den bahsediyor ve Türkiye'ye saldırıyor.

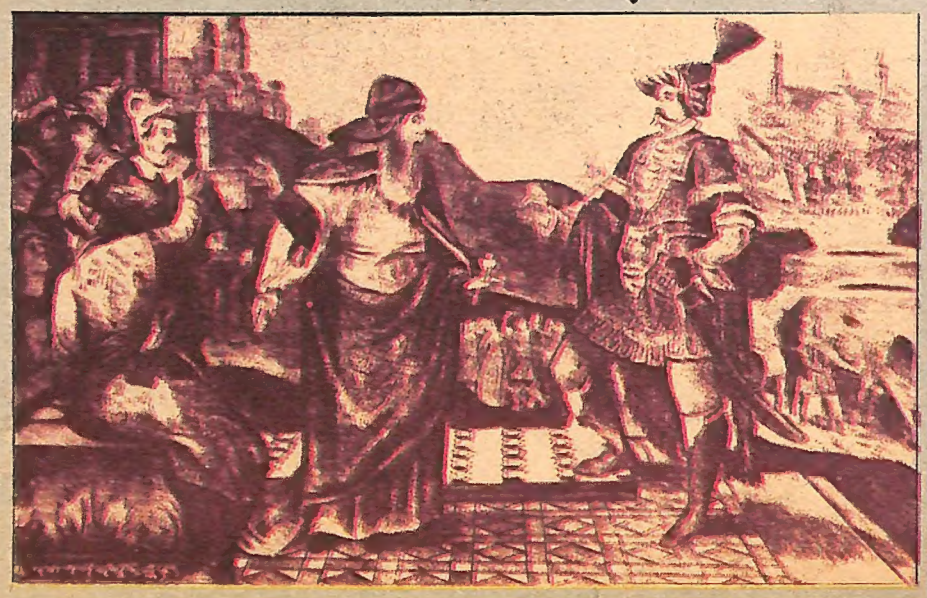

Milliyet

8 İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

CUMARTESİ 7 HAZİRAN 1919

● İNGİLİZ GENERALİ NOTA VERİYOR

Mustafa Kemal ve beraberindekiler derhal İstanbul'a geri dönsün

İNGİLİZLERİN, Mustafa Kemal Paşa'nın derhal İstanbul'a geri çağrılmasını istedikleri bildirilmektedir.

İngiltere'nin "Karadeniz Ordusu Başkumandanı" General Milne tarafından dün Harbiye Bakanı Şevket Turgut Paşa'ya gönderilen notada, Mustafa Kemal Paşa'nın vilâyetlerde dolaşmasının İngilizlerce arzu edilmediği kaydedilmekte ve şunlar ilâve edilmektedir.

"Halihazır itibariyle kesb-i temeyyüz etmiş bir paşanın maiyeti erkânıyla beraber memleket dahilinde nokta-i nazarından dahi kendi mesaisine bence bir lüzum görülmemektedir.

Kemal Paşa ile maiyeti erkânının derhal İstanbul'a avdeti için emir buyurmalarını talep eylerim."

İngiliz generalinin bu telgrafının son kısmında, (Derhal) kelimesinin altının çizilmiş olduğu da görülmüştür.

İngilizlerin, müstemlekelerinden birindeymiş gibi davranışları karşısında Harbiye Bakanı'nın şekilde hareket edeceği merak edilmektedir.

İngilizlerin "derhal" geri çağırılmasını istedikleri Mustafa Kemal Paşa, İkinci Ordu Kumandanlığı'na tayin edildiği günlerde Şark Cephesi Kumandanı İzzet Paşa'nın karargâhında.

İçişleri Bakanı, kendini düelloya davet eden doktoru tevkif ettirdi

İÇİŞLERİ Bakanı, iki ay önce kendisini "gayrî vatanî yazılar" yazmakla suçlamış olan Ziya Bey'i İstanbul'a geldiğini öğrenince tevkif ettirdi.

Geçen mart ayında, Sabah gazetesindeki yazılarının "gayrî vatanî" olduğunu ilân ederek Ali Kemal'i düelloya davet etmiş olan Gemlik Belediye doktoru Ziya Bey o zaman "siyasetle iştigal ettiği" ileri sürülerek vazifesine son verilmişti.

O günlerde Rumca gazetelerden Haris Doktor Ziya aleyhine geniş yayın yapmış, bunun bir "İttihatçı" olduğunu ileri sürerek tevkif edilmesi gerektiğini yazmıştı.

Üç ay evvel gazeteci ve şimdi İçişleri Bakanı olan Ali Kemal'in bu olayı unutmadığı ve Doktor Ziya Bey'in önceki gün şehrimize gelmesinden faydalanarak tevkif ettirdiği anlaşılmıştır. Ziya Bey askerî hapishaneye konulmuştur.

Akhisar işgal edildi

Bir Yunan müfrezesinin önceki gece Kayışlar istasyonundan ilerleyerek Akhisar'ı işgal ettiği öğrenilmiştir.

Akhisar'da kuvvet bulunmadığından Yunan birliği olaysız kasabaya girmiş ve yerleşmiştir.

FRANSIZ BASINI

Damat Ferit'in «Eksper» olarak dinleneceğini bildiriyorlar

PARİS, —

Fransa'ya hareket ettiği bildirilen Türk heyeti hakkında "Action Française" gazetesi şunları yazmaktadır:

"Osmanlı delegeleri yalnız eksper olarak kabul edileceklerdir. Bu sebeple, sulh muahedesi ile ilgili müzakerelerin açılması diye bir şey mevzubahis değildir."

MATIN, EXELCIOR gazeteleri de aynı konuyu belirtmekte ve Osmanlı delegelerinin yalnız dinleneceklerini ve yapılacak toplantının da böylece sona ereceğini, müzakere mevzubahis olmadığını yazmaktadırlar.

Şehrimizde çıkmakta olan SABAH gazetesi ise, Damat Ferit'i övmekte ve Paris'e davet edilmiş olmamızın "Büyük bir zafer" olduğunu yazmaktadır. Gazete, heyet aleyhindeki yayınların durmasını istediği başmakalesine "Yeter" başlığını koymuştur.

Diğer yandan, Damat Ferit'i destekleyen diğer bir gazete olan ALEMDAR ise, protesto, miting gibi hareketleri yermekte ve "Düşmanlarımız, sükûnetimizi beğeniyorlar, aman devam edelim" demektedir.

Giresun'daki yedek subaylar, bir cemiyet kuruyor

GİRESUN— BÖLGEMİZDEKİ yedek subaylar toplanıp bir cemiyet kurmaya karar vermişlerdir. Bunu temin için IŞIK gazetesine yolladıkları bir ilânda şöyle denilmektedir:

"Memleketimizin vaziyeti gözönünde **tehlikede. Bu tehlike haftalarla sayılamayacak kadar yakındır. Fikirlerinizden, tecrübelerinizden istifade için bir ihtiyat zabitleri cemiyeti teşkil etmek tasavvurundayız. İsimlerini, adreslerini lütfedecek arkadaşlara minnettar kalacağız."**

Sulh konferansı heyeti üyelerinin, Fransız zırhlısının güvertesinde hareketlerinden önce çekilmiş fotoğrafları: Soldan sağa: Rıza Tevfik, Damat Ferid, Maliye Bakanı Tevfik ve Bern Elçimiz Reşit Halis Bey.

Damat Ferit başkanlığındaki heyet Paris'e hareket etti

Baro, sulh konferansına katılacak heyete hukukçu alınmamasını protesto etti

PARİS'te sulh konferansında haklarımızı savunmakla görevli heyet dün akşam Fransız "Democratie" zırhlısıyla hareket etmiştir.

Heyet, Fransa'nın istediği gibi 10 kişiyi aşmamaktadır.

Heyet Başkanı Damat Ferid'in yanında Maliye Bakanı Tevfik, Şûrayı Devlet Reisi Filozof Rıza Tevfik, Bern Büyükelçisi Reşat Halis, Askerî Müşavir Miralay İsmet ve Kâtipler Cemil İsmail, Reşat Nuri, Rifat ve İrtibat Subayı Kemal beyler vardır.

IKINCI KAFILE

Eski başbakanlardan Tevfik Paşa'nın ne zaman Paris'e hareket edeceği hususunda ise bilgi mevcut değildir. Bazı haberlere göre, Damat Ferid ile gitmek istememiş olan Tevfik Paşa, birkaç gün sonra bir İngiliz kruvazörü ile İstanbul'dan ayrılacaktır.

Dün hareket eden ilk kafilenin, yanında sekiz sandık evrak götürdüğü rivayet edilmektedir.

Bu sabahki gazeteler iki heyetin işbirliği yapmaları lüzumu üzerinde durmaktadırlar. Bu hususta bilhassa İLERİ gazetesi ikazda bulunmaktadır.

BIR ISTIFA

Paris'e gideceği ilân edilen ilk listede adı bulunup da sonradan şiddetli protestolar karşısında heyetten çıkarılan Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Keçecizade İzzet Fuad Paşa dün istifasını vermiştir.

BARO'NUN PROTESTOSU

Baro dün Celâleddin Arif Bey'in başkanlığında toplanmış ve Paris'e giden heyete hiçbir hukukçunun alınmamış olmasını protesto etmeye karar vermiştir.

● Türkiye'nin konferansa davet şekli tartışmaya neden oldu

İngiliz Başbakanı, Fransa'nın tutumunu eleştirdi

PARİS, —

YÜKSEK Konsey'in dün yaptığı toplantıda İngiliz Başbakanı Fransa'nın Türkiye'ye karşı bir davranışını acı acı tenkit etmiştir.

Öğrendiğimize göre, Yüksek Konsey'de alınan karar gereğince İstanbul'daki İtilâf devletleri yüksek komiserleri Osmanlı hükümetine birlikte giderek Sulh Konferansı'na davet edildiğini, bildireceklerdir. Loyd Corc dünkü toplantıda, bu davetin Fransız Yüksek Komiseri tarafından yalnız başına yapıldığını, bunun üzerine Türk gazetelerinde Fransa lehinde yazılar çıktığını söylemiş ve ilâve etmiştir:

"Osmanlı Veliahtı'nın Paris'e yolladığı bir teşekkür telgrafına da Fransız Cumhurbaşkanı cevap vermiş, Fransız Dışişleri Bakanı Pişon da doğruca Veliaht'a yazmıştır."

Loyd Corc'un bu serzenişlerine cevap veren Fransız Başbakanı Klemanso:

"Bütün bunlar verdiğim talimata aykırıdır" demiş ve hatta cumhurbaşkanının bu işle hiçbir alâkası bulunmadığını da eklemiştir.

Hatta Klemanso, Dışişleri Bakanı Pişon'un kendisine İstanbul'daki Fransız temsilcisi kanalıyla teşebbüs yapılmasını teklif ettiğinde bunu reddetmiş olduğunu da belirtmiştir.

Fransız Başbakanı Klemanso ile İngiliz Başbakanı Loyd Corc yanyana oturmuş tebessüm ediyorlar.

● Polis, Millî Kongre toplantısını bastı

Esat Paşa ile Talha Bey tevkif edildi

POLİS, Millî Kongre'nin dünkü toplantısını ani basmış ve kongre başkanı Göz Doktoru Esat Paşa'yı tevkif ederek götürmüştür.

Aynı zamanda bir başka polis ekibinin Tasvir gazetesi sahiplerinden Talha Bey'i de tevkif ettiği öğrenilmiştir.

Esat Paşa ile Talha Bey, Paris'e giden heyette milletin itimadını haiz kimseler bulunmadığını söyleyerek Padişah'a protesto telgrafı çekenlerdir. Bu telgrafla ilgili olarak tevkif edildikleri anlaşılmıştır.

Tevkiflere devam edilmesi ihtimali kuvvetli görülmektedir. Dün başbakan vekili Şeyhülislam'ın başkanlığında toplanan Adliye ve İçişleri bakanlarının, şehrin emniyetini görüştükleri ve polis müdüriyetine tebligatta bulunduklarını Alemdar gazetesi bildirmektedir. Damat Ferid'i destekleyen bu gazeteye göre, "Bazı kimseler şehirde hadise çıkarmaya hazırlandığından, bunu önlemek için gerekli tedbirlere başvurulacaktır."

Geç vakit duyulduğuna göre, Kurmay Albay Agâh Bey de polis tarafından tevkif edilmiştir. Ne sebeple bu tevkifin yapıldığı açıklanmamıştır. Ayrıca eski Üsküdar Valisi Mehmet Ali Bey de tevkif edilmiş fakat sorgusunu müteakip serbest bırakılmıştır.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PAZARTESİ 9 HAZİRAN 1919

Mustafa Kemal Paşa, Kurmay Yüzbaşı iken

KABİNE, İNGİLİZLERE BOYUN EĞİYOR

MUSTAFA KEMAL GERİ ÇAĞRILDI

İNGİLİZ generali Milne tarafından, Mustafa Kemal Paşa'nın derhal Istanbul'a geri çağrılması hususunda Harbiye Bakanlığına verilen nota dün Şeyhülislâm Efendi'nin başkanlığında toplanan kabinede görüşülmüştür.

Öğrendiğimize göre kabine, İngiliz notasına boyun eğerek Mustafa Kemal Paşa'ya geri dönmesi için talimat göndermeye karar vermiştir.

Bunun üzerine Harbiye Bakanı Şevket Turgut Paşa aşağıdaki telgrafı dün yollamıştır.

"Dokuzuncu Ordu Kıtası Müfettişliğine:

Maiyeti âliyelerindeki istimbatlardan birile buraya teşrifi rica olunur."

Kabinenin bu son kararа varmasından önce Şevket Turgut Paşa'nın, General Milne'nin notasına bir cevap yolladığı, bunda Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a gönderilmesinin, o havalide asayişsizlik bulunduğuna dair İngilizlerden gelen şikâyetlerin yol açtığını izah ederek Mustafa Kemal Paşa'nın geri çağrılması konusundaki talebin geri alınmasını istemişse de kabul edilmemiştir.

Mustafa Kemal Paşa'yı İstanbul'a geri getirtmek için uğraşmakta olan İngiliz Generali Milne.

YILDIZ SARAYI'NDA YANGIN ÇIKTI

Bundan birkaç yıl evvel de şiddetli bir yangın Çırağan Sarayı'nı mahvetmişti. Fotoğrafta, Çırağan Sarayı yanarken görülmektedir.

YILDIZ Sarayı'nda dün saat dört buçuk raddelerinde yangın çıkmış ve padişahın oturduğu bölümde 34 oda ile çok kıymetli halılar yanmıştır. Hava sâkin olduğundan yangın söndürülebilmiştir.

Padişah'ın bu yangında bütün iç çamaşırları yanmıştır. Dün yâverandan Ali Nuri Bey acele Beyoğlu'na gönderilmiş ve iç çamaşırı ile esvap satın almıştır.

Söylendiğine göre, binanın yanması karşısında ağlamaya başlayan gece bekçisine hitaben Padişah şunları söylemiştir:

"Benim milletimin ocağı yanıyor, ben onu düşünüyorum. Kendi evim yanmış, ne ehemmiyeti var!"

Gençler, vatan uğrunda birleşiniz

● *Milleti birleşmeye çağıran Doğrusöz gazetesinin parolası: «Ya istiklâl, ya ölüm»*

BALIKESİR, —

ŞEHRİMİZDE çıkmakta olan DOĞRUSÖZ gazetesinin son nüshasında, "Ey millet, birleşiniz" başlığı altında çıkan bir yazıda gençlere hitap edilmektedir:

"Hep ölenler göz açık bekleyince bu yeri
Diriler kapamak yakışır mı gözleri
Ey yurdun gençleri arş ileri!"

diye başlayan makale şöyle devam etmektedir:

"Ey gençler, uyanınız. Gençliğin dirileceği, faaliyet göstereceği sıra işte gelmiştir. Yenilmez, yılmaz bir kuvvet halinde vatan uğrunda birleşiniz ey gençler!"

"Ey millet birleşiniz. Hepimiz bir daire dahilinde toplanmazsak, bizleri birleştirecek kuvvetlere eskiden olduğu gibi istihfafla bakacak olursak, bu ülkede yaşamak hakkı hayatımız kalmaz. Bağlarımızı mahveden filosera başka bir şekilde tecelli ederek bizleri de mahvedecektir.

Siz o tecelli edecek şekli pekâlâ anlıyorsunuz. Hatta ben eminim ki, şu satırları okurken sıralamaya başladınız. Öyle ise, ey kardeş el birliği ile yürüyelim."

MANDA ALEYHİNDE

DOĞRUSÖZ'ün bir diğer makalesinde de, İsmail Hakkı imzası ile, manda sistemi aleyhinde çok şiddetli bir makale yayınlanmıştır.

Patrikhane'nin azınlığa çağrısı:

Seçimlere katılmayın!

ERMENİ Patrik Vekili Yervant Efendi İKDAM gazetesinin bir muhabirine verdiği beyanatta "Bundan sonra Türk ve Ermeni unsurlarının beraber yaşaması biraz güç olacaktır" demiştir.

Yervant Efendi, Doğu Anadolu'da Ermenilerin çoğunlukta olduklarını, Türklerin oraya zorla muhacir yerleştirilerek Ermeni çoğunluğunu ortadan kaldırmaya çalıştıklarını da iddia etmiştir.

Ermeni Patrik Vekili'nin bu sözleri geniş tepkiler yapmıştır. İLERİ gazetesi, "Osmanlı Devleti sınırları içinde bir Osmanlı vatandaşı nasıl böyle konuşabilir?" diye sormakta ve Yervant Efendi'yi Osmanlılara karşı biraz daha hürmetkâr davranmaya dâvet etmektedir.

Paris'te sulh konferansı nezdinde aleyhimizde çalışmakta olan Osmanlı Ermenilerinden ikisi: Solda, eski Osmanlı Dışişleri Bakanı Norodogyan Efendi, sağda da Bogos Nubar Paşa.

«SEÇİMLERE İŞTİRAK ETMEYİN»

Diğer taraftan Rum ve Ermeni patrikhanelerinin vilâyetlere Ermeni ve Rum cemaatlerine birer tamim yolladıkları ve yakında yapılacağı söylenen umumî seçimlere Rumlarla Ermenilerin katiyen katılmamalarını bildirdiği öğrenilmiştir. Şehrimizde çıkmakta olan Rumca gazeteler bu hususu teyid etmişlerdir.

İSLAM'A TECAVÜZ

Türk gazeteleri, Rumlar tarafından çıkarılmakta olan (Spectateur d'Orient) adlı gazetede "Kur'ân Siyaseti" başlığı altında çıkan bir yazıda İslâm dini ile alay edilmeye kalkışıldığını yazmakta ve gayet şiddetli davranmakta olan sansür idaresinin bu gibi yayınlara nasıl müsaade ettiğini sormaktadırlar.

Fransız dili ile çıkmakta olan bu gazetelerin sansürünü doğruca İtilâf Devletleri polisi yapmaktadır.

● İstanbul Patriği açıkladı:

İstanbul Patriği'ni dün törenle kabul etmiş olan Yunan Kralı Aleksandr, parlamentoya gelirken.

Başbakan Venizelos ile Ayasofya'da buluşacağız

Rum Patriği, Yunanistan Başbakanı'nın İstanbul'da, kendi elini öpeceğini söyledi

ATİNA, YUNANİSTAN'a tarih boyunca uğrayan ilk patrik olan Dorote şerefine dün büyük törenler yapıldı. Atina kilisesindeki kalabalık toplantıda bir konuşma yapan İstanbul Patriği, "Size mühim bir şey ifşa edeceğim" diyerek şunları söylemiştir:

"Paris'ten ayrılırken gara kadar gelen Yunanistan'ın kıymetli Başbakanı Venizelos bana (Allahaısmarladık. Ayasofya'da elinizi öpeceğim." Bu büyük adamın şimdiye kadar dediklerinin hepsi olmuştur. İnanıyorum ki, Ayasofya'da bu randevu tahakkuk edecektir."

Bu ifşaat, kilise içinde binlerce kişi tarafından **"Hurra"** sesleri ile karşılanmıştır.

Patrik Vekili, Türkiye ve Türkler hakkında çok ağır bir dil kullanarak konuşmuş ve şu iddiaları da ileri sürmüştür.

"Patrikhane yalnız emellerini muhafaza ile yetinmedi, fakat milletle birleşerek bu hedefe varılması için el altından tahrik etti. Ve her zaman zalim Türkten ilk darbeyi o yedi. Kuduran Türkler ilk darbelerini hep Patrikhaneye indirdiler. Rum milletinin barsaklarını söktüler. Cellâtların darbeleri altında can vermiş din adamlarımızı şahit olarak gösteriyorum.

Fakat şimdi muzaffer İtilâf Orduları ile Yunanlılar bu eski dünyayı yıkıyorlar."

Patrik Vekili, Osmanlı topraklarından kaçmış olan Rumların Yunanisten'da mesut yaşadıklarını, kalanların ise, Türklerden çok işkence çektiklerini de ileri sürmüştür.

Patrik dün Yunan Kralı Aleksandr tarafından kabul edilmiştir. Yakında İstanbul'a hareketi beklenmektedir.

İstanbul'daki Rumlar Taksim bahçesinde şenlik yaptı

● *Sabaha kadar devam eden şenlikte Yunan Kızılhaçı için para toplandı*

İSTANBUL'un göbeğinde dün Yunan bayrakları sallandırılmış, şenlikler yapılmıştır. Şehrimizde bulunan Yunan Kızılhaç'ı menfatine para toplamak maksadiyle, Taksim Bahçesi'ndeki bayram sabaha kadar devam etmiştir.

Taksim Bahçesi'nde Türk bayrağından başka her bayrağa rastlanmıştır.

Ellerinde Yunan bayrakları ile dolaşan mavi-beyaz elbiseli kızlar, Yunan Kızılhaç'ı için teberru toplamışlardır.

Şehrimizdeki İtilâf Devletleri'nin subayları da eğlenceye iştirak etmişlerdir.

Damat Ferit, yola devam ettiklerini bildiriyor

Tulon limanına doğru yol almakta olan Fransız zırhlısı "Democratie"de bulunan Başbakan Damat Ferit'ten dün telsizle gönderilmiş bir telgraf gelmiştir.

Öğrenildiğine göre, bu telgraf eşi Mediha Sultan'a yollanmıştır. Damat Ferit, Fransız Yüksek Komiseri kanalı ile gönderdiği telgrafta, **"Sıhhatinin mükemmel olduğunu ve lâtif bir hava içinde yola devam ettiklerini"** bildirmiştir.

SARAY'DA DÜĞÜN DERNEKDEVAM EDİYOR

Abdülhamid'in oğlu Şehzade Abdurrahim Efendi evlendi

Abdülhamit'in mahdumu Şehzade Kaymakam Abdurrahim Efendi ile eski sadrazam Prens Said Halim Paşa'nın biraderi eski Nafia bakanlarından Abbas Halim Paşa'nın kerimesi hanımın düğünleri yapılmıştır. Resimde, şu felâketli günlerimizde düğün yapan saray mensubu Abdurrahim Efendi görülmektedir.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

İSTİKLÂL 10 HAZİRAN 1919

Yunan istilası karşısında yurtlarını bırakarak Anadolu'nun içerlerine doğru çekilmekte olan Egeli vatandaşlarımızdan bir grup göç yollarında. Aralarında yaralılarda bulunmaktadır.

Kumandanlar, Mustafa Kemal'in yanında yer alıyor

Rauf Bey ve Ali Fuat Paşa'nın katılmasıyla İskilip ya da Osmancık'da yapılacak toplantıda durumun değerlendirilmesi isteniyor

ANKARA

İSTANBUL'dan 24 mayıs günü bazı arkadaşlarıyla birlikte gizlice ayrılarak Bandırma'ya geçmiş olan Hamidiye kahramanı Rauf Bey, şehir havalisini dolaştıktan sonra Afyonkarahisar'a gelmiş ve orada fazla kalmayarak şehrimize varmıştır.

Burada Yirminci Kolordu Kumandanı Ali Fuat Paşa ile buluşan Rauf Bey ile arkadaşlarının bir an evvel Mustafa Kemal'in yanına gitmek niyetinde oldukları anlaşılmaktadır.

Öğrendiğimize göre, Mustafa Kemal, Rauf Bey ve Ali Fuad Paşa arasında, her üçünün de İstanbul'da bulundukları sırada gizli görüşmeler yapılmış ve Mustafa Kemal'in Samsun'a geçişinden sonra Rauf Bey'in de Anadolu'ya gitmesi kararlaştırılmıştır.

MUSTAFA KEMAL'E GÖNDERİLEN TELGRAF

Rauf Bey'in de izhar ettiği arzu üzerine Yirminci Kolordu Kumandanı önceki gün Havza'ya Mustafa Kemal Paşa'ya bir gizli telgraf yollamış ve durumu bildirerek İskilip veya Osmancık'ta bir mülâkat yapılması ve yurdun durumu üzerinde konuşulmasını teklif etmiştir.

VALİDEN GIZLI

Bu temasların, Ankara Valisi Muhittin Paşa'dan gizli tutulduğu ve vahim herhangi bir şeyden şüphelenmemesi için gerekli tedbirlerin alındığını da söylemektedir. Muhittin Paşa'nın, Hürriyet itilâfçı olduğu ve oğlunun da, İngiliz mandasını dâvet etmekte olan ALEMDAR gazetesinin başyazarı bulunduğu bildirilmektedir.

Yirminci Kolordu Kumandanı Ali Fuat Paşa, Mustafa Kemal Paşa ile aynı görüşleri paylaştığı ve Yunan istilâsına karşı mücadele edilmesi gerektiği tezini savunduğu da bilinmektedir.

Esat Paşa ve gazeteci Talha Bey sürgüne gönderiliyor...

Önceki gün tevkif edilmiş olan Millî Kongre Başkanı Göz Doktoru Esat Paşa ile Tasvir gazetesi sahiplerinden Talha Bey'in, Kütahya veya Sinop'a sürgün edilmelerine karar verilmiştir.

Her ikisinin de bir iki güne kadar sürgün yoluna atılacakları öğrenilmiştir.

Ermeni Generali Antranik'in önerisi:

Birlikte ve yanyana savaşalım

PARİS

Le Temp gazetesinin bildirdiğine göre, "Türklere karşı savaşlarıyla şöhret kazanmış olan" (!) Ermeni Generali Antranik, Selânik'e gitmiş ve orada Yunan Kuvvetleri Başkumandanı General Paraskevopulos ile bir konuşma yapmıştır.

TEPS'in Selânik'ten alarak verdiği haberde, Antranik'in yaptığı bir konuşmada, menfaatlerin Yunanlılarla, Ermeni'ler için aynı olduğunu belirterek birlikte ve yanyana savaşılmasını teklif etmiştir.

MANDA'CININ GENÇLERE TAVSIYESI

Mandacı Rauf Anmet'in gazetesi olan İSTİKLAL, Darülfünun gençleri tarafından geçenlerde yayınlanmış olan tebliği tenkid etmekte ve gençleri "sükûnete" dâvet etmektedir.

Amerikan mandasını dâvet etmekte olan İSTİKLAL gazetesi Darülfünun gençlerinin: "Her türlü manda şeklini reddeder ve buna uymayacak bir barış antlaşması maddelerine boyun eğmeyeceğimizi ilân ederiz" şeklindeki kararları için:

"Heyecanla verilmiş bir karar" demekte ve gençleri bu hareketten vazgeçmeye dâvet etmektedir.

İzmir, niçin Yunanistan'a verilmiş?

Şehrimizde akşamları çıkmakta olan (Bizantion) adlı Rumca gazete, Paris'ten alarak yayınladığı bir haberde "İzmir mandası niçin Yunanistan'a verildi?" sualini cevaplandırmaktadır.

(Bizantion)'un iddiasına göre, bolşeviklere karşı Avrupa'nın hazırlamış olduğu "Rusya seferi"ne Venizelos'un seferî bir kuvvetle katılması ve Ukrayna bölgesinde bolşeviklere karşı yaptığı savaşlar Yunanistan lehinde öylesine bir hava yaratmış ki, Dörtler İzmir'i mükafat olarak Yunanistan'a vermeye karar vermişlerdir.

TOPLATILAN EKMEKLER

Dün, Belediye'nin Beyazıd Dairesi memurları, Çemberlitaş ve Beyazıd cıvarındaki fırınları ve ekmek satıcılarını teftiş etmişlerdir. Vezni noksan birçok ekmek ve pide müsadere edilmiştir.

Arap heyeti, Türkiye'nin güney illerini istiyor

Nuri Said Paşa başkanlığındaki heyet Fransa'ya hediye edilmek üzere yarış atı getirdi

PARİS,— NURİ Said Paşa başkanlığında bir Arap heyeti gelmiştir. Heyet, Fransa'ya hediye edilmek üzere şahane yarış atlarını da beraberlerinde getirmiştir.

Gazeteler, Nuri Said'in Mezepotamya'da İngilizlerle beraber Türklere karşı savaşmış olduğunu ve Emir Faysal'ın eski Genelkurmay Başkanı olduğunu yazmaktadır.

Emir Faysal, İngiltere ile birlik olmuş vaziyettedir ve Fransa'nın Suriye'den uzaklaştırılması için gayret sarfetmektedir.

Arap heyetinin, Türkiye'nin güney vilâyetlerini de sulh konferansından isteyeceği, İngiltere'nin de bu teklifi destekleyeceği bildirilmektedir.

FRANSA'NIN TALEBİ

Fransız gazeteleri, kendilerine bırakılması gereken Suriye topraklarından Emir Faysal kuvvetleriyle, İngiliz işgal kuvvetlerinin geri çekilmelerini ve antlaşmalara uygun olarak buraların Fransız idaresine terkedilmesini istemektedir. İngiltere'nin bu antlaşmayı yürürlüğe koymakta gecikmesi şiddetle tenkid edilmektedir. İngiltere ise Emir Faysal'ın idaresi altında ve kendi manda rejimi içinde kurmayı tasarladığı (Arap Federasyonu)'na Halep ile Şam'ı da eklemek emelindedir.

Bu iki fotoğraf bir Fransız dergisinde çıkmıştır. Yukardaki fotoğrafta İngilizlerden aldıkları silah ve para ile Türk kuvvetlerine karşı savaşmış olan Emir Zeyd'in askerleri, Türklerden aldıkları bir sancağı Cidde sokaklarında tezahüratla dolaştırırken görülmektedir. Ellerindeki yaftada ise, sancağımızı 9 nisanda ele geçirdikleri iftiharla (!) ilân edilmektedir. Yandaki fotoğrafta ise sancağımız Cidde sokaklarında dolaştırılırken çekilmiştir.

«SON DUA»

"Büyük Mecmua"nın son nüshasında Sabiha Zekeriya Hanımefendi'nin "Son Dua" başlıklı bir yazısı çıkmıştır.

Bu Türk kızının şu elemli günlerimizde Allah'a seslenişi aynen şöyledir:

"Allahım...

Ak saçlı ihtiyarlar, bağrı yanık analar, gönlü yaralanmış yetimler, bütün Türk ve Müslüman kulların hep birden duaya geldik... Sesimiz sana minareler memleketinin bütün Müslüman dünyasına ses veren mâbedlerinden yükseliyor... Kalbimizi sana açtık, gözlerimizde senin nur'un, kalbimizde senin vecdin, ruhumuzda senin aşkın var... Mâbedlerinde ağlayan, surların üzerinde feryat eden, Müslüman iklimlerinde matem tutan yeisli Türk sedasını işiten Tanrım. Bizi de dinle. Ruhumuzdan kopan feryadlara acı ve bizi koru Allahım. Günahlarımıza tövbe ederek, şehidlerimizin ruhundaki kutsiyete sığınarak sana secde ediyoruz.

"Müslüman ruhunu temsil eden camiilerine haç diktirme Allahım. Yedi yüz seneden beri minarelerinde okunan ezan sesine bizi hasret etme Allahım... Topraklar altında millet için ölen şehitlerini mezarında ağlatma Yarabbi. Babaları için ağlayan bir milyon yetimin hıçkırıklarını işit, bizi o şehitlerin ruhu hürmetine siyanet eyle Yarabbi. 700 seneden beri denizlerin hâkimi, şarkın hükümdarı olduk. Bizi düşmanlarımıza esir eyleme Yarabbi.

"Şarkın üstünde dalgalanan matem sancağı bütün esir olan Müslüman dünyasının matemini ilân ediyor. İşte biz, bugün, o siyah bayrağın alkırıklar arasında sana yalvarıyoruz Allahım.

"Asırlardanberi hükümran olan Türkün, bugün bütün milletlerin tel'in edeceği bir zulm ile mukaddesatı, istiklâli hayatı, her şeyi mahvoluyor... Biz, Allahım, senin adaletine sığındık. Bizim, her adaletin fevkinde, her kavmin üstünde en büyük kuvvetimiz olan Allahım, seksen milyon Türkün kalbinde senin vecdin, senin aşkın var. Ve biz, bu aşk ile Türkün hakkını bütün cihana, milletlerine bağıracak ve anlatacağız. Türkler, ancak Türk sultanının, halifesinin hükmünde yaşar. Ve biz, hürriyetimiz için, seksen milyon Türk, genç, ihtiyar, kadın, çocuk, sesimizi işittirinceye, hakkımızı tanıtıncaya kadar bağıracağız. Cihadımıza sen zahir ol Yarabbi. Sesini sana ilâh-i mâbedlerinden tekbirler, tehlillerle yükselten Türkün sesini işit ve bizi kurtar Allahım. Huzurunda diz çöktük, Sana bütün vicdanımız, bütün imanımızla yalvarıyoruz. İmdad dileyen yaşlı gözlerimiz, merhametine sığınan matemli kalplerimiz, hicran dolu ruhumuzla Sana ibadet ediyoruz ve yalvarıyoruz.

"Hükümran olduğumuz topraklarda bizi süründürme Allahım. Camilerimizde yanan din ve iman kandillerini söndürme Allahım. Yüz milyon Müslüman'ın Halifesi, Hazret-i Peygamber'in (S.A) vekilini zalimlere esir etme yarabbi.

"Fatihlerin, bütün hakanların şan ve şeref ülkesinde şefaatini eksik etme Allahım. Düşmanlara Hakkın kuvvetini tanıt ve bizi kurtar Allahım."

Yıldız Sarayı'nda 34 oda tamamen yandı

Önceki gün Yıldız Sarayı'nda çıkan yangında 34 odanın tamamen yanmış olduğu tesbit edilmiştir. Çok sayıda kıymetli halı mahvolmuştur.

Yangının söndürülmesine çalışmış olan itfaiye mensuplarına hitap eden Padişah Vahdettin, demiştir ki:

"Şu yangından doğan hüzün ve keder birkaç aydan beri memleketin duçar olduğu ve olmakta olduğu felâket ve hüzne nisbetle hiçtir. Şu vakıa bir hanenin yanmasından ibaret kalır. Asıl mesele memleketimizin duçar olduğu yangını söndürmektir. İnşallah ona da muvaffakiyet elverir de, memleketimizin mesud olduğunu görürüz."

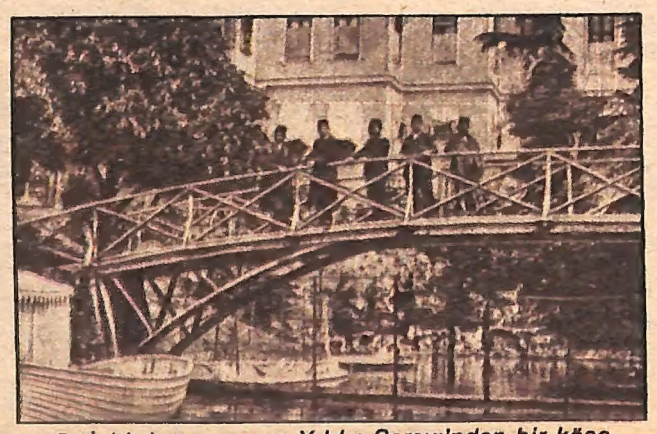

Dün bir kısmı yanan Yıldız Sarayı'ndan bir köşe...

Vapur biletlerine yüzde 400 zam yapıldı

EVVELCE suya yüzde yüz zam yapmış olan Terkos Şirketi, kömür fiyatlarındaki yeni artışları ileri sürerek, bundan böyle eski tarife ile iş yapmasına imkân kalmadığını bildirerek yeniden zam istemiştir. Şirketin bu talebi Nafia Bakanlığı'nda incelenmektedir.

Diğer taraftan Şirket-i Hayriye tarafından istenmiş olan 4 misli zammın hükümet tarafından kabul edilmiş olduğu da öğrenilmiştir.